

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 36 (2)

IZDAN 25. maja 1923.

PATENTNI SPIS BR. 839.

Gustav Jancsurak, kazandžija, Budimpešta.

Kafanski štednjak ili tome slično, sa kadom koja služi za posredno zagrevanje umetnutih sudova

Prijava od 17. septembra 1921.

Važi od 1. juna 1922.

Pravo prvenstva od 17. oktobra 1921. (Ugarska).

Kod poznatih štednjaka za kavane postoje dva ognjišta; više jednoga se na otvorima za kuvanje spravljaju obična jela, dok drugo zagreva kotao za vodu, čiji je poklopac snabdeven nekolikim otvorima, u koje se umeću sudovi sa različitim tečnostima (mleko, kava itd.) da bi se posredno, preko vrele vode u kotlu zagrevali i, održavajući konstantnu toplotu tečnosti pomoću vrele vode, sprečavali zagorevanje. Ovi štednjaci zahtevaju mnogo goriva, a sem toga vrlo je velika potreba za materijalom, jer je kotao za vodu obično od bakra. Ove nezgode su prema ovome pronalasku otklonjene time, što se kotao za vodu greje isključivo vrelim gasovima sa ognjišta za opšte kuvanje, dakle posredno preko susednog ognjišta.

Nacrt predstavlja primer izrade fig. 1. je perspektivan izgled novog štednjaka. Fig. 2 je izgled odozgo, fig. 3. presek po liniji A-V i fig. 4. po liniji S- fig. 2.

Postoji samo jedno ognjište *a*, koje se loži kroz vrata *a*¹; opšte kuvanje vrši se normalno na jednom otvoru za kuvanje. Za posredno zagrevanje suda, u kome su različite tečnosti, predviđen je jedan mali kotao za vodu *v*, u čijem su poklopcu *v*¹ (fig. 4) ostavljeni otvori *e*, *f*, *g*, u koje

se umeću sudovi tako, da se oni potapaju u vodu, koja je u kotlu, a da mu ne dodirnu dno.

Gasovi sa ognjišta *a* struje u kanal *r*, koji se nalazi ispod kotla za vrelu vodu *b*, zatim se povraćaju, i struje tada u kanal *e* koji je isto tako ispod kotla, da bi na kraju kanala *g* ušli u kanal *m*, koji kao pojas obuhvata kotao *b*. Gasovi tada odlaze u dimnjak kroz čunak, koji nije u slici predstavljen.

Primena ovog sistema kanala izlivenog kao zmija daje u praksi od prilike 75% uštede uglja, pri čemu se voda u kotlu bez teškoća održava na tački ključanja. Pošto ovde nisu potrebna dva ognjišta, olakšana je upotreba.

U praksi se često traži, da se štednjak sa dva ognjišta koji već postoji u kakvoj kavani, prepravi u štednjak sa jednim ognjištem. Pošto kod starih kotlova ne postoji kanal *m*, koji sa strane opasuje kotao, i pošto se ne sme smanjiti broj sudova, koji se mogu umetnuti u kotao sa vrelom vodom *v*, to je prepravka skopčana sa teškoćama. Prema pronalasku se sada dobija slobodan prostor, koji će se iskoristiti za postavljanje kanalizacije, time što se otvori *e*, *f*, *g*, postavljaju jedno

pored drugog po poklopcu b , duž elipse ili druge koje zatvorene krive linije; kako se kod poznatih kotlova za vrelu vodu otvori e poredani po pravoj liniji, postiže se novim zbijenim rasporedom ušteda u površini, koja omogućava naknadno uzidivanje kanalnog sistema u već postojeći štednjak. Pošto je novi kotao za vodu, a za isti broj sudova, manji od starog, to se može za kraće vreme zagrejati i za održavanje ugrejanog stanja potrebno mu je manje goriva; sem toga za izradu kotla potrebno je manje bakra.

Da bi se mogla čistiti čađ itd., što se nahvata na kadu, a da se ona ne vadi, ima kanal r jedan otvor sa strane, koji se zatvara vratima p^2 . Dno p^3 nagnuto je ka vratima p^2 ; time se na prelaznoj površini horizontalnog dna na kanalu p i dna p^3 stvara basamak p^1 (fig. 3), koji čini, da se pepeo itd. slaže duž basamka p i u blizini

vrata za čišćenje p^3 ; pošto zbog toga ostaju čisti kanali g , m , koji dolaze u pravcu strujanja gasa iza kanala p , to je potreba čišćenja praktično svedena na kanal p .

U slučaju kad je zauzet i glavni otvor za kuvanje, a da bi se istovremeno moglo vršiti hitno prženje, umetnut je pomoćni otvor o^1 na kanalu o , koji ide ispod kade i sprovodi vrele gasove.

Pošto kod ovoga štednjaka otpada ognjište, koje je do sada bilo ispod kade za vrelu vodu, to se ovaj slobodan prostor može upotrebiti na pr. za komoru a^3 u kojoj će se pripremiti gorivo.

Da bi se dobilo još jače zagrevanje, preporučljivo je, da se čunak, na crtežu ne predstavljen, izvede sa dvostrukim zidovima, i da u taj prstenasti prostor oko čunka može da se stavi vode, koja se može cediti kroz kakvu slavinu.

Patentni zahtev.

1. Kafanski štednjak ili tome slično sa kadom koja služi za posredno zagrevanje umetnutih sudova, naznačen time, što je između čunka, koji ide u dimnjak i ognjišta za neposredno kuvanje izveden jedan sistem kanala, koji se obavlja oko kade za vrelu vodu, tako da se kada zagreva zračenjem susednog ognjišta.

2. Štednjak po zahtevu 1., naznačen time, što se gasovi sa ognjišta vode kroz vijugave zavoje prvo ispod a zatim oko kade.

3. Štednjak prema zahtevu 1., naznačen time, što su otvori za umetanje sudova poredani jedno zadrugo na poklopcu duž elipse ili tome slično.

4. Štednjak prema zahtevu 1., naznačen time što je od kanala, koji idu ispod kade

za vrelu vodu, kanal p snabdeven otvorom, koji se može zatvarati.

5. Štednjak prema zahtevu 4., naznačen time, što je dno kanala p niže od dna susednog kanala, čime se za pepeo itd. stvara basamak sa nagibom.

6. Štednjak prema zahtevu 1., naznačen time, što se prostor ispod kade za vrelu vodu upotrebljava kao komora za pripremanje goriva ili t. sl.

7. Štednjak prema zahtevu 1., naznačen time, što je spojni kanal (o), koji vodi od ognjišta ka kadi za vrelu vodu, snabdeven pomoćnim otvorima za kuvanje.

8. Štednjak prema zahtevu 1., naznačen time, što je čunak sa dvostrukim zidovima i što je prstenasti prostor između zidova upotrebljiv kao kada, snabdeven slavinom.

